

Beslutningsforslag nr. B 29. Fremsat den 23. oktober 1980 af Bertel Haarder (V), Christophersen (V), Ellemann-Jensen (V) og Enggaard (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om budgetteringsrammer til nedbringelse af statens udgifter med mindst 11 pct. senest i 1984.

Regeringen opfordres til at udarbejde finanslovsforslag for 1982 og de deri indeholdte budgetoverslag for årene 1983 og 1984 inden for nedenstående budgetteringsrammer med henblik på at nedbringe de samlede statslige udgifter på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet med 15½ mia i 1984 i forhold

til det planlagte udgiftsniveau.

Endvidere opfordres regeringen til senest ved folketingets åbning i oktober at fremlægge tilsvarende budgetteringsrammer for årene 1983-85 i form af et beslutningsforslag til vedtagelse i folketinget samtidig med finansloven.

Budgetteringsrammer

Regeringens finanslovforslag for 1981

	Vedt.	Ændr.	BR 1982	Ændr.	BR 1983	Ændr.	BR 1984	Ændr.
Statsbanerne	1.898,5		1.904,2		1.836,6		1.828,8	
Post- og televæsenet	÷ 175,3		÷ 353,4		÷ 469,3		÷ 587,2	
Statshavnene m. v.	87,1		87,5		86,6		85,7	
Kbhs. lufthavnsvæsen	60,5		37,4		21,6		4,0	
Andre statslufthavne	61,3		52,5		50,7		56,1	
Statsskovvæsenet	133,2		65,6		65,7		65,8	
Kgl. grønsl. Handel	123,8		188,5		157,9		128,7	
Bornholmstrafikken	24,6		24,5		24,1		23,8	
Statsbroen Store Bælt	0,9		0,8		0,8		0,8	
Statsvirksomheder i alt	2.214,6	÷ 50	2.007,6	÷ 100	1.774,7	÷ 150	1.606,5	÷ 300
Dronningen	18,0		18,0		18,0		18,0	
Det kgl. hus	4,5		4,5		4,5		4,5	
Folketinget	127,2		127,2		127,2		127,2	
Statsministeriet	25,0		24,5		24,5		24,5	
Grønlandsministeriet	1.424,7	÷ 50	1.337,0	÷ 100	1.368,0	÷ 150	1.397,2	÷ 300
Udenrigsministeriet	2.950,2	÷ 300	2.992,7	÷ 500	3.073,4	÷ 700	3.167,2	÷ 900
Landbrugsministeriet	1.639,3		1.404,0		1.430,4		1.218,7	
Fiskeriministeriet	134,1		93,2		91,1		90,7	
Indenrigsministeriet	23.380,7	÷ 200	23.247,1	÷ 450	23.214,3	÷ 800	23.154,6	÷ 950
Boligministeriet	4.065,1	÷ 250	3.868,5	÷ 450	3.818,0	÷ 850	3.884,4	÷ 950
Socialministeriet	40.822,3	÷ 800	42.469,2	÷ 2350	42.909,8	÷ 2800	43.314,2	÷ 3000
Min. f. off. arbejder	1.568,8	÷ 200	1.641,5	÷ 300	1.625,5	÷ 400	1.621,0	÷ 500
Industriministeriet	1.646,0		1.024,7		862,7		810,7	
Justitsministeriet	2.663,9		2.663,7		2.675,0		2.676,4	
Kirkeministeriet	188,8		189,0		189,0		189,0	
Undervisningsmin.	10.062,4	÷ 250	10.083,2	÷ 475	10.096,1	÷ 700	10.120,3	÷ 900
Kulturministeriet	1.187,3	÷ 50	1.225,4	÷ 90	1.235,0	÷ 110	1.244,0	÷ 130
Forsvarsministeriet	8.086,0	+ 217	8.037,5	+ 440	8.002,4	+ 670	8.002,4	+ 890
Finansministeriet	387,1	÷ 5	427,5	÷ 5	486,7	÷ 5	535,7	÷ 5
Min. f. skatter m. v.	1.192,2		1.187,8		1.186,8		1.186,8	
Økonomiministeriet	145,4	÷ 5	146,7	÷ 7	143,9	÷ 9	143,9	÷ 10
Pensionsvæsenet	2.829,0		2.878,0		2.934,6		2.993,5	
Miljøministeriet	370,6	÷ 5	361,3	÷ 10	325,2	÷ 20	311,3	÷ 30
Arbejdsministeriet	16.071,3	÷ 4000	15.453,0	÷ 4700	15.747,0	÷ 5500	15.747,0	÷ 6000
Energiministeriet	437,2		68,4		÷ 102,1		÷ 207,8	

I alt excl. reserver.....	123.591,9		122.981,2		123.261,7		123.381,9
Reserver.....	12.788,0	÷ 400	15.268,0	÷ 700	16.238,0	÷ 1.150	14.328,0 ÷ 1.300
Budgetregulering.....		÷ 300		÷ 500	.	÷ 700	÷ 1.100
Samlet besparelse.....		6.648		10.297		13.374	15.485

Bemærkninger til forslaget

1. Den økonomiske nødvendighed.

Dansk økonomi er inde i et udviklingsmønster, der med stor hast forværrer balanceproblemerne. En uændret økonomisk politik vil skabe behov for en fordobling af udlandsgælden i de kommende fire år, samtidig med at arbejdsløsheden næsten vil blive fordoblet. Usikkerheden i den internationale situation, økonomisk såvel som politisk, gør Danmarks situation særligt sårbar. Der er derfor behov for dybtgående kursændringer i den økonomiske politik for at beskytte det danske samfunds handlfrihed.

I de senere år har hovedinteressen samlet sig om indkomstpolitiske foranstaltninger. De forskellige indgreb har langt fra opfyldt målsætningerne. Der er fortsat behov for at tilrettelægge og gennemføre en stram indkomstpolitik. Men det er ikke tilstrækkeligt over for de opgaver, som skal løses.

Balanceproblemerne i dansk økonomi kan i væsentligt omfang føres tilbage til den kraftige vækst i den offentlige sektor gennem 60'erne og 70'erne. En lang række forsøg på at begrænse denne vækst er slået fejl, ikke mindst på grund af de styringsmæssige problemer, som er vokset frem.

Den offentlige sektors størrelse og vækst samt ubalancen i finanspolitikken er blevet en så væsentlig selvstændig kilde til betalingsbalance- og beskæftigelsesproblemer, at der nu må gennemføres en dybtgående udgiftsreform. Modstykket hertil er en kraftig stigning i skattetrykket.

Med det foreliggende forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer samt forslagene til folketingsbeslutning om større lokal selvbestemmelsesret over det offentlige serviceniveau og om fremme af arbejdsløst og initiativ i det danske samfund har venstre ønsket at lægge op til en sådan udgiftsreform, hvis nærmere principper og indhold er beskrevet i det følgende.

2. Grundlæggende principper for en udgiftsreform

Ud over en almindelig gennemgang af budgetoverslagstallene for de kommende år har venstre ønsket at lægge bl. a. følgende principper til grund for sine forslag:

- 1) Der skal skabes mulighed for en forbedring af produktiviteten i den offentlige sektor.
- 2) Der skal ske en begrænsning af gratisprincippet, således at den enkelte i højere grad betaler direkte for de offentlige ydelser, der modtages.
- 3) Kommunernes frihed til at vælge serviceniveau skal udvides.
- 4) Overførselsindkomsterne skal tilrettelægges således, at de i højere grad ydes efter princippet »hjælp til selvhjælp«.
- 5) De sociale støtteordninger skal fortsat udgøre et sikkerhedsnet under den enkelte, men skal tilrettelægges således, at man fremmer den enkeltes interesse i selv at yde en produktiv indsats.

3. Den langsigtede styring af de offentlige udgifter

Forslaget er en nydannelse i dansk politik.

Hidtil har regeringen fremsat et finanslovforslag, i august, hvorefter der i december kan vedtages ændringsforslag til ikrafttræden 1. januar.

Efter venstres forslag skal folketinget, inden regeringen fremsætter finanslovsforslaget, vedtage, hvilke økonomiske rammer regeringen skal holde sig inden for.

Fordelen er, at folketinget i god tid får mulighed for at drøfte de principper og de økonomiske rammer, finansloven skal følge. Derefter udarbejdes forslaget under hensyntagen til de således vedtagne retningslinier.

Venstres forslag giver folketinget en langt større indflydelse på udviklingen i de offentlige udgifter i forhold til i dag. Det er under det nuværende system vanskeligt at ændre på finanslovsforslag, når det skal ske i »sidste øjeblik«, fordi folketinget da vil være bundet af overenskomster og aftaler, der ikke kan opsiges, af love og cirkulærer, man ikke kan nå at ændre, og af hensynet til befolkningen, der har indrettet sig i god tro til, at ordningerne er som hidtil gældende.

Dette er den egentlige årsag til, at de hidtidige sparebestræbelser oftest er mundet ud i afgiftsforhøjelser.

For fremtiden bør de økonomiske rammer vedtages i god tid i form af »rullende« 4-årsbudgetter.

F.t. beslutning vedr. nedbringelse af statens udgifter

Dermed bliver der tid til at bringe forudsætningerne i stand for f. eks. en omlægning af det offentlige serviceniveau.

Venstres forslag vil gøre det muligt at gennemføre en sådan langsigtet styring af de offentlige udgifter.

4. Forslaget generelt

Forslaget tager udgangspunkt i de budgetoverslag for årene 1982-84, der står opført i finanslovsforslaget for 1981. Anmærkninger I. Disse budgetoverslag fortæller, hvad der sker, hvis der ikke gøres noget ved det eksisterende udgiftsniveau og de gældende planer for fremtiden.

Forslagsstillerne ønsker det deri indeholdte sæt af målsætninger afløst af nogle nye, som dæmper det offentlige ressourceforbrug langt stærkere i løbet af de 3 år. Disse nye målsætninger udtrykkes ved de anførte ændringsforslag til budgetoverslagstallene. Når ændringsforslagene indregnes, er der derved skabt et sæt *budgetteringsrammer* i lighed med dem, der hvert år i februar udsendes fra finansministeren til alle ministerier, og som er normgivende for disses bidrag til finanslovsforslaget for det følgende år.

Forskellen er blot, at de her foreslåede budgetteringsrammer også medtager de *lovbundne* udgifter, hvilket er naturligt, da folketinget jo i modsætning til ministeren har magt til at ændre lovene. Budgetteringsrammen fungerer her som et pålæg til regeringen om at forberede og fremsætte de lovforslag, der skal til for at ændre udgiftsudviklingen i den angivne retning, jfr. bemærkningerne til de enkelte budgetteringsrammer.

Budgetteringsrammerne for 1981 blev udsendt til ministerierne februar 1980. Hvis ministerierne skal have den fornødne tid til at indrette sig på de ændrede vilkår, så er det vigtigt, at folketinget færdigbehandler nærværende forslag samtidig med finanslovsforslaget for 1981.

Da der med disse budgetteringsrammer gives administrationen god tid til at udforme de foreslåede besparelser, og da der for de næstfølgende år er endnu større muligheder for at tilpasse områder til de nye økonomiske rammer, er ændringsforslagene ikke opført med samme præcisionsgrad som ved traditionelle ændringsforslag til finansloven, jfr. venstres ændringsforslag til finansloven 1980. Der gives dermed ministrene og deres administration større spillerum og mulighed for at finde besparelser med mindst ulempe for de berørte og med god tid til ændringer af cirkulærer og love, opsigelser af overenskomster m. v.

5. Supplerende forslag

Ud over de stillede forslag opfordres regeringen til på længere sigt at tage gældende lønindplaceringer op til overvejelse. Der er overflod af akademikere, men mangel på ansøgere i både DSB, postvæsenet og politiet. Alligevel får de første langt bedre løn- og arbejdsvilkår end de sidstnævnte grupper, der også er saktet agterud i forhold til den private sektor under de seneste års mislykkede indkomspolitik. Det kan selvsagt ikke rettes op fra den ene overenskomstperiode til den anden, men kræver flere års tilpasning.

Endvidere opfordres regeringen til at lægge mere dynamik ind i budgetlægningen, f. eks. ved at pålægge alle styrelser at udfærdige en årlig offentlig plan for, hvad de ville gøre, hvis de skulle indskrænke virksomheden 10 pct., og hvis de skulle udvide virksomheden 10 pct. Det ville give ministrene og folketinget inspiration til nyvurderinger og bedre ressourceanvendelse, og det ville befri ledere fra at blive uvenner med personalet på grund af udvist evne til nytænkning. Derudover bør finansministeriet praktisere en egentlig »0-budgettering«, hvor udgiftsområderne nyvurderes til bunds.

Endelig opfordres regeringen til at overveje brugen af produktivitetsfremmende lønsystemer samt konkrete belønninger til personalegrupper, der kommer med forslag til, hvordan deres arbejdsområde kan rationaliseres. Eventuelle besparelser ved sådanne forslag skal aldrig kunne ramme de aktuelt ansatte, der tværtimod skal belønnes både kontant og med hensyn til forfremmelsesmuligheder.

6. 1982-finansloven

Nærværende forslags andet punkt pålægger regeringen at fremlægge sine budgetteringsrammer for 1983-85 (også for de lovbundne udgifter) i form af et beslutningsforslag til vedtagelse samtidig med finansloven for 1982. Det bør senest fremsættes ved folketingets åbning i oktober, så det kan indgå i åbningsdebatten, der jo samtidig er finanslovens 1. behandling. (Det kunne evt. indgå i finanslovsforslagets såkaldte »Anmærkninger I«).

Kun derved kan folketingets arbejde med finanserne få det langsigtede perspektiv, som er forudsætningen for enhver form for styring i vore dages samfund.

Det bemærkes, at amter og kommuner for længst har indført 4-årsperspektivet i planlægningen. Nu bør folketinget langt om længe gøre det samme.

Bemærkninger til de enkelte budgetteringsrammer

Til de enkelte forslag til budgetteringsrammer ønsker forslagsstillerne at knytte nedenstående kommentarer, der beskæftiger sig med nogle af de hovedområder, hvor besparelser foreslås gennemført.

1. Statsvirksomhederne

Inden for statsbanerne og post- og telegrafvæsenet foreslås, at der sker en omprioritering, således at der sker reduktioner f. eks. på etablering af nye faste anlæg, på etablering af centrale posthuse i byernes centrum m. v., mens der til gengæld sker en forbedring af den kollektive personbefordring såvel på statsbanerne som på de private baner.

I postvæsenet opsiges gældende aftaler med henblik på at opnå øget produktivitet, især på postterminalen i København, hvor produktiviteten kun er det halve af, hvad den er på den norske postterminal.

Inden for Kgl. grønlandske Handel vil det være rimeligt at foretage en ajourføring og forhøjelse af en række takster, hvorved det er muligt at begrænse nettoudgiften med ca. 75 mill. kr.

Der bliver således et betydeligt »overskud« til investeringer i DSB.

I forbindelse med en evt. ombygning af Det kongelige Teater foreslås, at dette omdannes til en paragraf 2-virksomhed.

2. Grønlandsministeriet

Der foreslås en regulering af forbruget af især dansk udsendte folkeskolelærere i takt med de faldende børnetal. Der spares endvidere på nyanlæg, idet landsstyret anmodes om at overtage en større del af finansieringen. Den grønlandske indflydelse på disponeringen af midlerne øges tilsvarende.

3. Udenrigsministeriet

I stedet for de planlagte stigninger i bistanden til udviklingslandene ud over de nuværende 0,7 pct. af bruttonationalproduktet fastholdes denne procentsats uændret i de næste fem år. Derefter foretages en nyvurdering. Denne besparelse på stigningstakten vil udgøre 650 mill. kr. Det foreslås, at den bl. a. sker på Danmarks bidrag til UNDP, hvor Danmark hidtil har betalt 10 pct. af de samlede udgifter, mens danske virksomheder kun har modtaget ca. ½ pct. af de samlede bevilninger til indkøb af materiel, aflønning af personale m. v.

Endvidere reduceres hjælpen til frihedsbevægelser og til stater, der optræder som redskab for stormagtsaggression. På Danida og Mellemløst Samvirke foretages reduktioner. Endvidere foreslås en sænkning af standarden i udenrigstjenesten og en overførsel af selvstændige forsknings- og oplysningsopgaver til bestående forsknings- og oplysningsinstitutioner.

4. Landbrugsministeriet

Ud over den her anførte budgetteringsramme må påregnes anvendelse af merbevillinger med henvisning til de af venstre bebudede forslag til folketingsbeslutning om landbrugserhvervets problemer.

5. Indenrigsministeriet

Der tænkes bl. a. på mulighederne for at opnå besparelser ved omlægning af skolesundhedsordninger, herunder skolelæge- og skolesygeplejerskeordninger, om afvikling af bestående procentvise refusionsordninger for biblioteker, fritidslovsområdet, bistandsloven m. v. mod tilsvarende overgang til bloktilskud. Endvidere henvises til den særlige budgetreguleringskonto, som indeholder de afledte besparelser af de foreslåede kommunale besparelser og amtskommunale besparelser. På denne konto kan også indgå begrænsninger i de planlagte bloktilskud i det omfang, de kommunale besparelser gør det rimeligt, jfr. besparelser på sygesikringen (tandpleje for personer født efter 1945), krav om højere klassekvotienter på enkeltfagskurser, indførelse af halv betaling for kost på sygehuse osv.

6. Boligministeriet

Det foreslås, at man ved finansieringen af almennyttigt nybyggeri vender tilbage til det princip, at ældre almennyttige boliger med relativt lav husleje medvirker til fremskaffelsen af en beskedent del af den nødvendige egenkapital ved opførelse af nye almennyttige boliger. Det foreslås, at der bliver tale om et bidrag på op til 15 pct. af anskaffelsessummen.

Derudover foreslås en indskrænkning af byggeforskningsinstituttets virksomhed i lighed med det ved finanslovsbehandlingen foreslåede.

Endvidere henvises til venstres boligpolitiske initiativer.

7. Socialministeriet

Det foreslås, at der gennemføres en differentiering af børnetilskudsordningen, således at beløbet,

der er til rådighed, i langt højere grad stilles til rådighed for småbørnsfamilier og familier med pasningsproblemer. Det kan f. eks. ske ved at koncentrere børnetilskuddene om de første 9 leveår med særlig vægt på de to første leveår, hvor tilskuddet foreslås fordoblet. Samtidig spares automatisk et beløb på grund af de faldende årgangsstørrelser.

Der satses på den langt billigere dagpleje i stedet for på vuggestuer.

De ændrede regler for tildeling af børnetilskud gør det muligt samtidig at ændre betalingsreglerne for brug af vuggestuer og børnehaver. Det foreslås, at forældrebetalingen for disse institutioner forhøjes fra 35 til 40 pct. i 1981 og fra 40 til 45 pct. i 1983. Til gengæld hæves fripladsgrænserne med 10.000 kr. i 1981 og med yderligere 10.000 kr. i 1983. Der sker ingen ændring i reglerne for betaling for brug af fritidshjem. De ændrede betalingsregler vil sammen med de ændrede regler for børnetilskud indebære neutralitet over for dem, der gør brug af institutionerne, og som er økonomisk vanskeligt stillede.

På plejehjemsområdet foreslås, at man i videst muligt omfang fremmer ordninger med udgående hjælp, som det sker i det såkaldte »Viborgforsøg«. Endvidere foreslås, at plejehjemsberettigede efter grundig visitation kan få udbetalt dokumenterede udgifter, dog højst $\frac{2}{3}$ af institutionsudgiften, hvis de foretrækker en selvvalgt plejeform i den almindelige boligmasse.

Bistandslovens refusionsordninger afløses gradvis af rene bloktilskud for derved at tilskynde til at vælge billigere løsninger.

Der sættes snævrere grænser for, hvor længe og til hvad man kan oppebære forbigående hjælp.

Folkepensionsalderen for enlige kvinder sættes gradvis op i løbet af de næste ti år.

Endvidere gennemføres almindelig prisregulering af folkepensionen, mens pensionsreformens 2. etape udskydes.

Socialministeriets administration formindskes som følge af decentraliseringen.

Der indføres receptafgift på 10 kr.

Tandplejebetalingen gøres ens for alle voksne, idet den lavere takst for personer under 35 år hæves til det almindelige niveau, dvs. $\frac{1}{2}$ -patientbetaling.

I øvrigt henvises til forslaget til fremme af arbejdslyst og initiativ i det danske samfund, der blandt meget andet indeholder forslag om, at arbejdsgiverne skal betale dagpengene den første ledighedsdag. Til gengæld indføres for lønmodtagerne en lignende karensdag ved sygdom.

8. Ministeriet for offentlige arbejder

Der lægges en endelig plan for færdiggørelsen af det såkaldte motorvejs-H. Hovedlandevejsarbejderne begrænses i henhold til det tidligere af venstre stillede ændringsforslag til finansloven.

9. Industriministeriet

Ud over de på denne konto opførte budgetteringsrammer bliver der behov for merbevillinger, formentlig på 200–250 mill. kr., til bevarelse af de erhvervsstøtteordninger, som indgår i den øjeblikkelige 3-årige erhvervsfremme- og beskæftigelsesplan, og som skønnes at være af værdi. Beløbene tages af reserverne (se disse).

10. Justitsministeriet

Anvendelsen af det eksisterende mandskab inden for såvel politiet som fængselsvæsenet må tilrettelægges på en sådan måde, at der – også i takt med den tekniske udvikling – opnås størst mulig effektivitet.

Endvidere foreslås, at bl. a. afsonere af spiritusdomme i langt højere grad betaler for fængselsopholdet. På længere sigt vil eventuel anvendelse af alternativer til frihedsstraf kunne medføre besparelser inden for ministeriets område.

De herved opnåede besparelser skal fuldt ud anvendes til en styrkelse af det patruljerende politi.

11. Undervisningsministeriet

Der foreslås en begrænsning i administrationen og de forskellige konti for råd, udvalg m. v. Der udsendes færre cirkulærer til kommunerne, jfr. kommunernes og amtens sparekatalog.

Forsøgsvirksomheden begrænses eller overgår til kommunal finansiering.

Landscentralen for undervisningsmidler nedlægges.

Danmarks Radios undervisningsafdeling lægges tilbage til DR og finansieres med licensmidler.

Tilskud til faglige organisationers møde- og kursusvirksomhed og organisationsrepræsentanters deltagelse i ministerielt udvalgsarbejde m. v. afskaffes.

Den cirkulærebestede videreuddannelsesaktivitet søges begrænset generelt til 1971-niveauet plus 50 pct. Til gengæld afskaffes statens tilskud til vikarudgifter.

Aftenskolerne fagrække saneres. »Hensyntagende undervisning« overføres til de almindelige regler med deraf følgende bortfald af 20 pct. løn-

tillæg, idet der dog naturligvis fortsat kan undervises på meget små hold.

Deltagerbetalingen sættes op fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$, idet der dog kan gives gratis tilbud til 1.-gangselever. Besparselsen inddrages gennem ændring af refusionsprocenten og bloktilskudsberegningen.

Lokalestøtte fra staten afskaffes, idet kommunerne til gengæld får adgang til at opkræve betaling for brug af offentlige lokaler, sådan som de private lokaleudlejere kan i dag.

Kravene om særlig supplerende uddannelse af fritidsundervisningslærere begrænses.

Teoretisk pædagogikum halveres.

Alle mindre seminarier gøres 3-sporede med udbud af 1-årige liniefag hvert andet år.

Der optages 14 elever i stedet for 12 på holdene på de tekniske skoler.

Dagpengemodtagere m. fl. på højskole, der ikke er forsørgere, fratages elevstøtte.

Der sættes stop for kommuners og organisationers mulighed for at oprette høj- og efterskoler.

Folkeuniversitetets undervisere overgår fra akademikerløn til almindelige fritidslovstakster.

EFG og mesterlæren samkøres med fælles undervisning på fælles hold i alle fag, der »ligner« hinanden.

Basisåret effektiviseres, og det gøres muligt at springe over den indledende almentorienterende fase, hvis erhvervsvalget er truffet.

RUC færdigunderviser de tilmeldte studerende og udnyttes derefter af handelsskolen og/eller gymnasiet i Roskilde samt evt. af Københavns universitet.

Danmarks lærerhøjskole begrænses svarende til begrænsningen i efteruddannelsen.

Vejledningerne om skolebibliotekar- og skolevejlederforbruget i kommunerne gøres mindre ambitiøse (71-niveauet plus 50 pct.).

Krav til gymnasiet lempes, især kravet om, at der kun må undervises i midlertidigt byggeri i 2 år.

Erhvervsskole- og gymnasiebyggerier overflødiggøres, jfr. venstres oplæg om de 16-19-årige.

Kontoen for fribefordring af skoleelever udgår, idet udgiften kommunaliseres.

Der sættes hurtigt ende på universitetsbyggerierne under indtryk af »overproduktionen«.

Der sættes visse grænser for forekomsten af helt små hold på universiteter m. v.

På en række uddannelser begrænses den teoretiske undervisning til fordel for øget vekselvirkning mellem teori og praksis. F. eks. på børnehave- og fritidspædagoguddannelsen, læreruddannelsen, bibliotekaruddannelsen, socialrådgiveruddannelsen o. m. fl. kan to studerende i et halvt eller et helt år

dele et embedes løn og pligter. Det giver øget modenhed, erfaring og motivation samt reduktion af behovet for uddannelsesstøtte. Selv med en betydelig anvendelse af ovennævnte princip vil de danske uddannelsers teoretiske indhold stadig være fuldt på højde med niveauet i vore nabolande.

Danmark har verdens måske dyreste og længste uddannelseskraft, især på de offentlige ansættelsesområder. På længere sigt kan dette forslag muliggøre endog meget betydelige besparelser. På kort sigt spares meget betydelige anlægsudgifter.

12. Kulturministeriet

Der foreslås en afgift på 10 kr. på udlån af plader og lydånd, som fratrækkes i driftstilskuddet til biblioteksformål.

Dispositionssummen afskaffes, da den opfordrer kommunerne til øget ressourceforbrug og øget centralisering ved nedlæggelse af deltidsbiblioteker til fordel for nye store hovedbiblioteker.

Refusionsordningen på biblioteksområdet afløses af bloktilskud og beregnes efter ovennævnte forudsætninger. Tegneserier samt bøger til særlig lav anskaffelsesværdi anskaffes ikke mere. Mødevirksomhed på biblioteker bringes til at hvile i sig selv.

Biblioteksskolens elevoptagelse begrænses. (Arbejdsløshedsprocenten for bibliotekarer er 20). Der indføres en længere praktikperiode (se under undervisningsministeriet) med tilsvarende begrænsning af den teoretiske undervisning.

Workshoppen nedlægges.

Arkitektskolernes kapacitet begrænses, idet arbejdsløshedsprocenten er 29.

Der tillades normale prisstigninger på teaterbilletter, så folk ikke vænnes af med at betale for kultur.

13. Forsvarsministeriet

Der afsættes midler med henblik på at nå en forbedring af styrkemålene gennem en 3 pct. årlig forøgelse af budgettet. Rationaliseringsgevinster går ubeskåret til forbedring af forsvaret.

14. Finansministeriet

Stillingsvurderingsrådet, statens informationstjeneste og centralrådet for statens samarbejdsudvalg begrænses.

15. Miljøministeriet

Aktiviteterne, især i planstyrelsen og fredningsstyrelsen, nedsættes gradvis i takt med, at den fysi-

ske planlægning på kommunalt, regionalt og på landsplan skrider frem.

16. Arbejdsministeriet

Der henvises til beslutningsforslaget om fremme af arbejdslyst og initiativ i det danske samfund, der i sig selv rummer besparelser på over 4 ud af de 16 mia. kr., hvortil kommer følgevirkningerne på beskæftigelsen af de begrænsede stigninger i dagpengeniveaueu m. m.

Lov- og bevillingsreserver

Der stilles strengere krav om kompenserende besparelser i forbindelse med udgiftskrævende lovgivning og ansøgninger til finansudvalget. Der ved øges tilskyndelsen til aktive sparebestræbelser.

De anførte besparelser er rene »konsekvensbesparelser«, som er en følge af, at de øvrige spareforslag reducerer behovet for reserver.

Budgetregulering

Statsrevisorernes forslag om, at organisationer-

ne selv betaler for organisationsarbejde, dvs. betaler den fulde løn under fraværet, gennemføres fra næste overenskomstperiode. Der foretages en kraftig begrænsning af mødeaktiviteten i samarbejdsudvalg, sikkerhedsudvalg, strukturudvalg osv., der f. eks. i energistyrelsen har antaget et urimeligt omfang. Endvidere påregnes besparelser som følge af nulbudgetteringen og ± 10 pct.-budgetteringen og de produktivitetsfremmende lønsystemer, jfr. bemærkninger herom.

Endelig vil forslaget om forbedring af kommunernes sparemuligheder på adskillige punkter få virkning for statens egne styrelser, f. eks. indførelse af halv betaling for kost på hospitaler, forhøjelse af klassekvotienter på enkeltfags- og HF-kurser (i lighed med de statsfinansierede studentkurser), lavere betaling på ungdomsbeskæftigelsesprojekter, afskaffelse af 11 timers reglen, ændringer i kursusvirksomheden og reglerne om sikkerhedsrepræsentanter. Hertil kommer, at de kommunale besparelser må antages at give et grundlag for ændring af bloktilskud m. v. jfr. bemærkningerne til indenrigsministeriet.